

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 01.08.2025 nr 11-5/2848-1,
MKM/25-0869/-1K/
Meie 25.08.2025 nr 1.2-3/2013-2

**Vabariigi Valitsuse otsuse „LGBTIQ-inimeste
võrdsete võimaluste edendamise
aluspõhimõtted ja tegevuskava 2025–2030
heakskiitmine“ kooskõlastuskiri**

Lugupeetud minister

Esitame järgmised märkused ja kooskõlastame eelnõu ning tegevuskava nendega arvestamisel:

1. Üldised tähelepanekud:

- 1) Palume kaaluda visiooni esimese lause sõnastust. Ambitsioon olla sellises teemas Euroopa parim ei kostu usutavalt ja on ehk ka ebavajalik. Oluline peaks olema inimväärne elu Eesti elanikele ja seega piisab meie hinnangul kui tegevuskava visiooniks on tagada kõigile inimestele võrdsed võimalused, täisväärtuslik elu ning see, et diskrimineerimist poleks.
- 2) Dokumendis on määratud detailsed aluspõhimõtted ja tegevussuunad, kuid probleemide lahendused on sõnastatud põgusalt. Leiame, et pole aru saada, kuidas tegevustega soovitud olukord ja probleemid lahenevad. Lisaks on oodatavad tulemused mõistlik detailsemalt asutuste vahel läbi arutada, luues eeldused tulemuste saavutamiseks.
- 3) Tegevuskava peatükis „Seos muude strateegiatega“ on tervisevaldkonna arengukavale lisatud valed aastaarvud. Korrektne on Rahvastiku tervise arengukava 2020–2030. Samuti soovitame terviklikult üle vaadata tegevuskava tegevuste sõnastus, mis käesolevas versioonis kasutab nii -kse kui -me vormi. Soovitame tegevused sõnastada läbivalt ühes grammatilises vormis.

2. Tegevuskava punktis 2.1.2 (lk 16) nimetatakse tegevuseks see, et „*tervise valdkonna strateegilistes dokumentides pööratakse nähtavalt tähelepanu LGBTIQ-inimestele kaasava, võimestava ja turvalise keskkonna tagamisele. LGBTIQ-teemad on kajastatud muu hulgas TAI arengukavas ning inimkeskse tervishoiu ja tervist toetavate valikute programmides*“. **Rõhutame, et SoM-ile on oluline mitmekesise ja avatud ühiskonna toetamine ja arendamine.** Meie valdkondlik arengukava rahvastiku tervise arengukava 2020-2030 annab tervise valdkonnale üldised eesmärgid ja peamised suunad. Rahvastiku tervise arengukava elluviimiseks uuendatakse igal aastal programme, kuhu planeeritakse konkreetsed suured prioriteetsed tegevused. Programmide koostamisel lähtutakse muu hulgas erinevatest spetsiifilisematest tegevuskavadest või arengusuundadest, mis koostatakse sageli keerulisemate horisontaalsete teemade puhul ning kus kirjeldatakse detailsemad eesmärgid ja tegevused. Sageli on asjakohane sellistesse dokumentidesse

sisse tuua ka konkreetsed sihtrühmad, kellele tegevused on suunatud. **Palume aga punktist 2.1.2 eemaldada viide TAI arengukavale**, kuna see on organisatsiooni arengukava ning pole siinkohal asjakohane.

3. Tegevuskava punktis 2.1.4 (lk 16) kirjutatakse SoM-i vastutuseks, et „*töötatakse selle nimel, et kliinilise psühholoogi, psühholoog-nõustaja ja koolipsühholoogi kutsestandardiga seatakse ootus, et psühholoogid oskavad tagada LGBTIQ-patsientidele kaasavat, võimestavat ja turvalist keskkonda.*“ Juhime tähelepanu, et SoM võib seda toonitada, aga tegelik kontroll selle üle on erialaliitudel, Kutsekojal ja HTM-il. **Palume SoM-i ainuvastutus tegevuskavas muuta HTM-iga kaasvastutuseks.**
4. Ebaselgeks jääb, kas tegevuskavas toodud punktid on riigieelarvest või muul moel rahastatud. Näiteks punktis 2.1.13 soovitakse, et SoM või Tervisekassa viiks läbi soolise üleminekuga seotud teenuste sihtrühma uuringu, sh saadud tervishoiuteenused ja nende mõju elukvaliteedile ning punktis 2.1.12 peab SoM ja Tervisekassa tagama, et soolist üleminekut toetavate tervishoiuteenustega seotud praktiline teave oleks kergesti kättesaadav nii patsientidele kui tervishoiutöötajatele. Sama tähelepanek ka punktide 2.1.7-2.1.11 jt kohta. SoM ega Tervisekassa eelarves ei ole nendeks tegevusteks raha ettenähtud, samuti ei tulene tegevuskavast kulude suurus. **Palume tegevuskava neid tegevusi, millel katteallikas puudub, mitte välja tuua, kirjutada juurde katteallikas või tuua selgelt soovituslikena.**
5. Ebaselge on tegevuskava punkt 3.1.10. „*Töötatakse selle nimel, et ohvriabi teenus oleks LGBTIQ-inimestele senisest ligipääsetavam ja nähtavamalt tuge pakkuv.*“ Dokumendis puudub igasugune teave, et ohvriabi teenus oleks LGBTIQ-inimestele vähem ligipääsetav või nähtav võrreldes teiste klientidega. **Palume punkt eemaldada või sõnastust muuta.**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Susanna Jurs
Susanna.Jurs@sm.ee